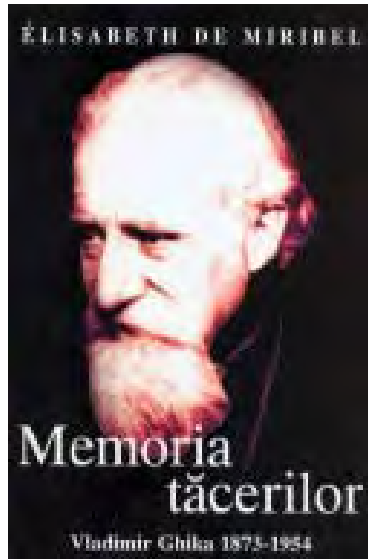

Nu încerca să faci din tine o capodoperă, ci un instrument de fericire

VLADIMIR GHICA

Una dintre cele mai bune biografii consacrate lui Vladimir Ghika, cel pe care Papa Pius al XI-lea îl numea cu afecțiune „marele vagabond apostolic”, este cartea scrisă de **Élisabeth de Miribel** și care poartă titlul sugestiv – **MEMORIA TĂCERILOR** *. Structurată în 11 capitole, cartea schițează uluitorul parcurs spiritual al uneia dintre cele mai enigmatice și mai puternice personalități pe care le-a cunoscut istoria Bisericii în veacul al XX-lea: născut în 1873 la

Constantinopol, nepot al ultimului domnitor al Moldovei (Grigore Ghika al X-lea), botezat ortodox, crescut și educat în Franța, având studii diverse și strălucite (drept, litere, filozofie, medicină), convertit „oficial” la credința catolică la 13 aprilie 1902, licențiat în filozofie scolastică și doctor în teologie (1905), fondator al primelor opere catolice de caritate din România – „Comunitatea Fiicelor Carității ale Sfântului Vincențiu de Paul”, hirotonit preot la 7 octombrie 1923, fondator al Comunității Fraților și Surorilor Sfântului Ioan, Vladimir Ghika se întoarce în țară în 1939, este arestat în noiembrie 1952 și judecat de un tribunal al guvernului comunist român în 1953, moare în închisoare, la 17 mai 1954, din cauza torturilor și a frigului.

Despre această figură excepțională dau mărturie prietenii și cunoștinții săi, de la simpli anonimi la personalități ale vieții culturale europene: Jacques Maritain, Paul Claudel, Francis Jammes, Suzanne Marie Durand, sora Pucci, Jean Daujat, Alex Ceslas Rzewuski, Jean Mouton, pr. Chorong, Albert Besnard, Yvonne Estienne ș.a.

Ceslas Rzewuski, un artist aflat în plină glorie, ducând o viață mondenă strălucitoare și libertină, își amintește de Vladimir Ghika așa cum l-a perceput atunci când s-au întâlnit prima oară: „Nu era prea înalt, dar avea un cap minunat. Părul său lung, alb ca inul, îl aureola; cobora până pe umeri și, instinctiv, te gândeai la chipul lui Isus așa cum este descris în primele capitole din Apocalips. Barba era albă, la fel sprâncenele foarte stufoase, ca niște semne de întrebare pe deasupra ochilor, a căror expresie de bunătate și chiar de tandrețe m-a făcut imediat să mă simt în largul meu; totul la el respira bunătate și ospitalitate”. Rezultatul acestei întâlniri? Nu doar spovada generală a unui „recalcitrant”, ci și abandonarea, curând după aceea, a vieții artistice și mondene pentru a îmbrăca haina dominicană și a deveni părintele Ceslas.

Jacques Maritain face portretul prințului Vladimir Ghika în aceste cuvinte: „[A]cest nepot al ultimului domnitor din

Moldova, hrănit la literele franceze, devenit preot al Bisericii catolice romane și comisionar al tuturor operelor pioase, evocă la toate răspântiile milei imaginea unui sfânt Nicolae în stil modern, rezistent la toate intemperile, curios de toate lucrurile și informat de toate, bucuros să treacă, în numele săracilor lui Cristos, peste regulamentele și barierele sistemelor și ale egoismului oamenilor, aspru cu sine însuși și grăbit să aducă un remediu potrivit oricărei mizerii”.

„Programul” spiritual reflectat în activitatea neobosită a Monseniorului Ghika poate fi sintetizat astfel: *liturghia aproapei – teologia nevoilor – căutarea preferințelor lui Dumnezeu*. De la aceste exigențe nu avea să se abată niciodată, până la moarte.

O latură importantă a preocupărilor sale a constituit-o întotdeauna unitatea Bisericii. „[S]e străduiește să promoveze cunoașterea reciprocă între catolici și ortodocși. Prin originile sale, dubla sa cultură, relațiile pe care le are, el apare ca un simbol viu al uniunii dintre Orient și Occident”, scrie Élisabeth de Miribel.

A călătorit enorm, ducând mesajul evangheliei pe toate paralelele și meridianele globului: București, Paris, Sidney, Dublin, Buenos Aires, Budapesta, Manilla, Bruxelles, Tokio, Varșovia, Roma, Auberive, Villejuif, Copenhaga.

Dintre cuvintele sale, smerite și pătrunzătoare, am ales trei, deloc întâmplător îmbrățișate de o ironie caldă și luminoasă: întrebând de ce s-a convertit la catolicism, Vladimir Ghika răspunde prompt: „Pentru a deveni mai ortodox”; aflând că prietena unei prietene se află în dificultate la Copenhaga, Monseniorul nu ezită: „Trebuie să plec în curând la Varșovia, voi face un mic ocol prin Copenhaga”; și un gând frumos ca o rugăciune: „Ceea ce este greu nu este să-l găsești pe Dumnezeu, ci să-l pierzi, pentru că el se află pretutindeni”.

Despre suferință și iubirea lui Dumnezeu, cel care avea să fie martirizat în închisorile comuniste scrie aceste cuvinte premonitorii și decisive: „Se suferă proporțional cu dragostea pe care o ai. Capacitatea de a suferi este în noi aceeași cu capacitatea de a iubi. Este, într-un fel, umbra ei arzătoare și teribilă. [...] Dumnezeu veghează, Dumnezeu veghează. Este marele veghetor al tuturor nopților – nopți ce sunt pentru el nopți îngrozitoare, nopțile minții, nopțile inimii, nopțile naturii umane, nopțile răului al cărui întuneric coboară în orice moment asupra omenirii îndurerate. Cine ar putea spune cu câtă iubire ne veghează? Această iubire are un nume și o calitate. Este o iubire infinită”.

„Memoria tăcerilor” este o carte ce risipește tăcerea care s-a așternut asupra vieții și a morții unui om excepțional: Monseniorul Vladimir Ghika – prinț, preot și martir.

ANA-MARIA BOTNARU

* Élisabeth de Miribel – „Memoria tăcerilor” (Vladimir Ghika 1873-1954) Ed. ARCB, 2004; 171 p.